

**Republika Srbija,
Ministarstvo zaštite životne sredine**

**Unapređenje saradnje između akademske zajednice i
nadležnog organa u oblasti upravljanja hemikalijama u
Republici Srbiji**

**Sonja Roglić,
Načelnik Odeljenja za hemikalije**

Upravljanje hemikalijama u Srbiji

Sistem upravljanja hemikalijama u Republici Srbiji obezbeđuje visok nivo zaštite zdravlja ljudi i životne sredine i unapređuje slobodnu trgovinu hemikalijama sa zemljama EU i drugim zemljama, istovremeno obezbeđujući konkurentnost srpskih preduzeća i promovišući bezbednije alternative.

Novi zakonski okvir koji je usvojen 2009. godine dao je osnovu za upravljanje hemikalijama u RS.

Pravni okviri koji podržavaju upravljanje hemikalijama u Srbiji

1. Nadležni organ (CA)

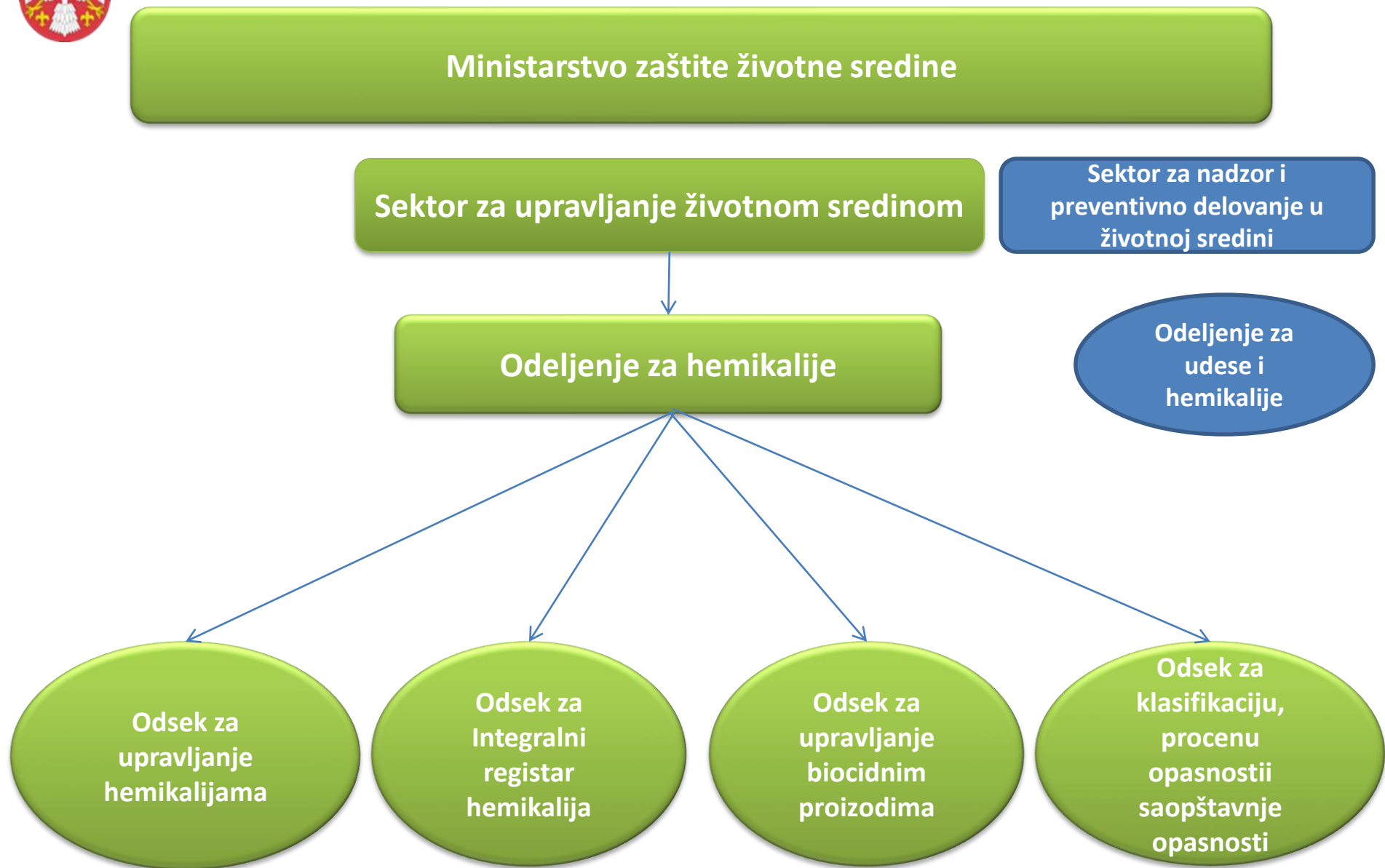
Ministarstvo zaštite životne sredine je nadležni organ za upravljanje hemikalijama, sa Odeljenjem za hemikalije kao centralnom upravom.

2. Regulatorni okvir

Nacionalno zakonodavstvo je usklađeno sa pravnim tekovinama *EU acquis* u odgovarajućem obimu i najvećoj mogućoj meri za zemlju koja nije članica EU

Nadležni organ

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

- Zaposleni u Odeljenju za hemikalije su tokom više godina sticali znanja i praktična iskustva u primeni odredaba regulatornog okvira; Učešće u radu tela nadležnih organa u statusu posmatrača ostvareno je za REACH i CLP (CARACAL, Help Net i Forum), BPR, PIC, POPs i Uredbu o detergentima;
- Kapaciteti centralne administracije i inspekcije građeni su uz podršku međunarodnih projekata:
 - ✓ **“Chemicals Risk Management in Serbia” - Kemi/SIDA**
 - ✓ **IPA 2008 “Strengthening Administrative Capacities for the Implementation of a Chemicals Management System”**
 - ✓ **“Preparatory measures for the participation of candidate countries and potential candidates in and their cooperation with the European Chemicals Agency ” - ECHA’s IPA project**
 - ✓ **IPA 2013 “Further development of chemicals and biocidal products management in RS “**

Regulatorni okvir

Zakon o hemikalijama

Zakon o biocidnim
proizvodima

> 30
podzakonskih
akata

Zakon o zabrani hemijskog oružja
Zakon o ratifikaciji Rotterdam konvencije
Zakon o ratifikaciji Stockholm konvencije

Zakon o hemikalijama

Zakon o hemikalijama* je na snazi od 2009. godine.

Ciljevi:

- **Uspostavljanje, održavanje i unapređenje jedinstvenog sistema upravljanja hemikalijama u Srbiji;**
- **Osiguranje visokog nivoa zaštite zdravlja i životne sredine;**
- **Unapređenje trgovine hemikalijama sa EU i drugim zemljama;**
- **Obezbeđivanje konkurentnosti srpske privrede i podsticanje razvoja sigurnijih alternativa.**

***Službeni glasnik RS br. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 i 25/15**

Zakonom o hemikalijama uređuje se:

- Integralni registar hemikalija i registar hemikalija koje su stavljene u promet;
- Klasifikacija, pakovanje i obeležavanje hemikalija;
- Ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija;
- Uvoz i izvoz određenih opasnih hemikalija;
- Dozvole za obavljanje delatnosti prometa i dozvole za korišćenje naročito opasnih hemikalija;
- Integrisano upravljanje hemikalijama;
- Stavljanje u promet detergenata;
- Savetnik za hemikalije;
- Sistematsko praćenje hemikalija;
- Dostupnost podataka;
- Nadzor i druga pitanja od značaja za upravljanje hemikalijama.

Zakon o hemikalijama harmonizovan je sa sledećim propisima EU:

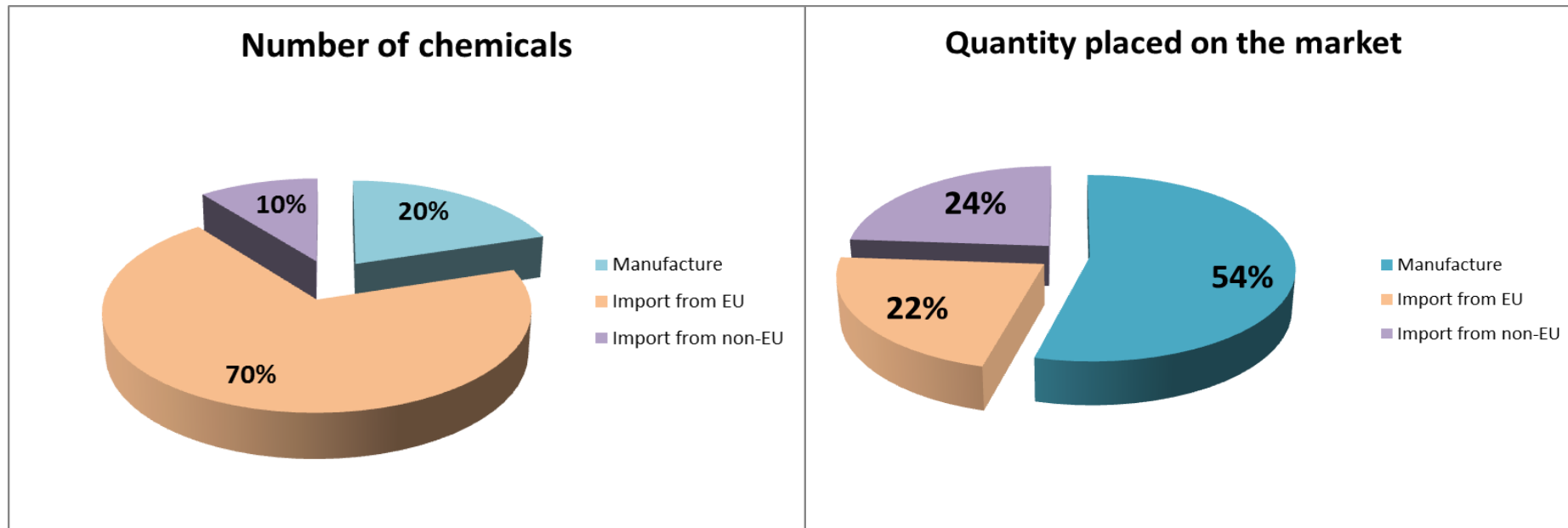
- Regulation **1907/2006 /EC** on registration, evaluation and authorization on chemicals (**REACH**) – **partially harmonised – approximation**
- Regulation **1272/2008/EC** on classification, labelling and packaging of substances and mixtures in accordance with GHS
- Regulation **440/2008/EC** on test methods pursuant to REACH
- Directive **2004/42/EC** on limitation of emissions of volatile organic compounds (VOC) from the use of organic solvents in certain paints, varnishes and vehicle refinishing products
- Regulation **648/2004 /EC** on detergents
- Regulation **649/2012/EC** export and import of dangerous chemicals on banned and severely restricted chemicals
- Regulation **2019/1021/EC** on POPs

Hemijska industrija u Republici Srbiji

- Hemijska industrija ima značajan udeo u nacionalnoj ekonomiji
- c.a.1.700 identifikovanih pravna lica (nosioca dužnosti).
- Većinu čine malih i srednjih preduzeća i mikro preduzeća;
 - 30 000 hemikalija (tj. supstanci i smeša) stavljenih na tržište u količini od oko 10.000.000 tona.
 - 5.300.000 tona hemikalija proizvedenih u Srbiji (54%)
 - 2.200.000 tona hemikalija uvezeno iz zemalja EU (22%)
 - 2.300.000 tona hemikalija uvezeno iz zemalja koje nisu EU (24%)

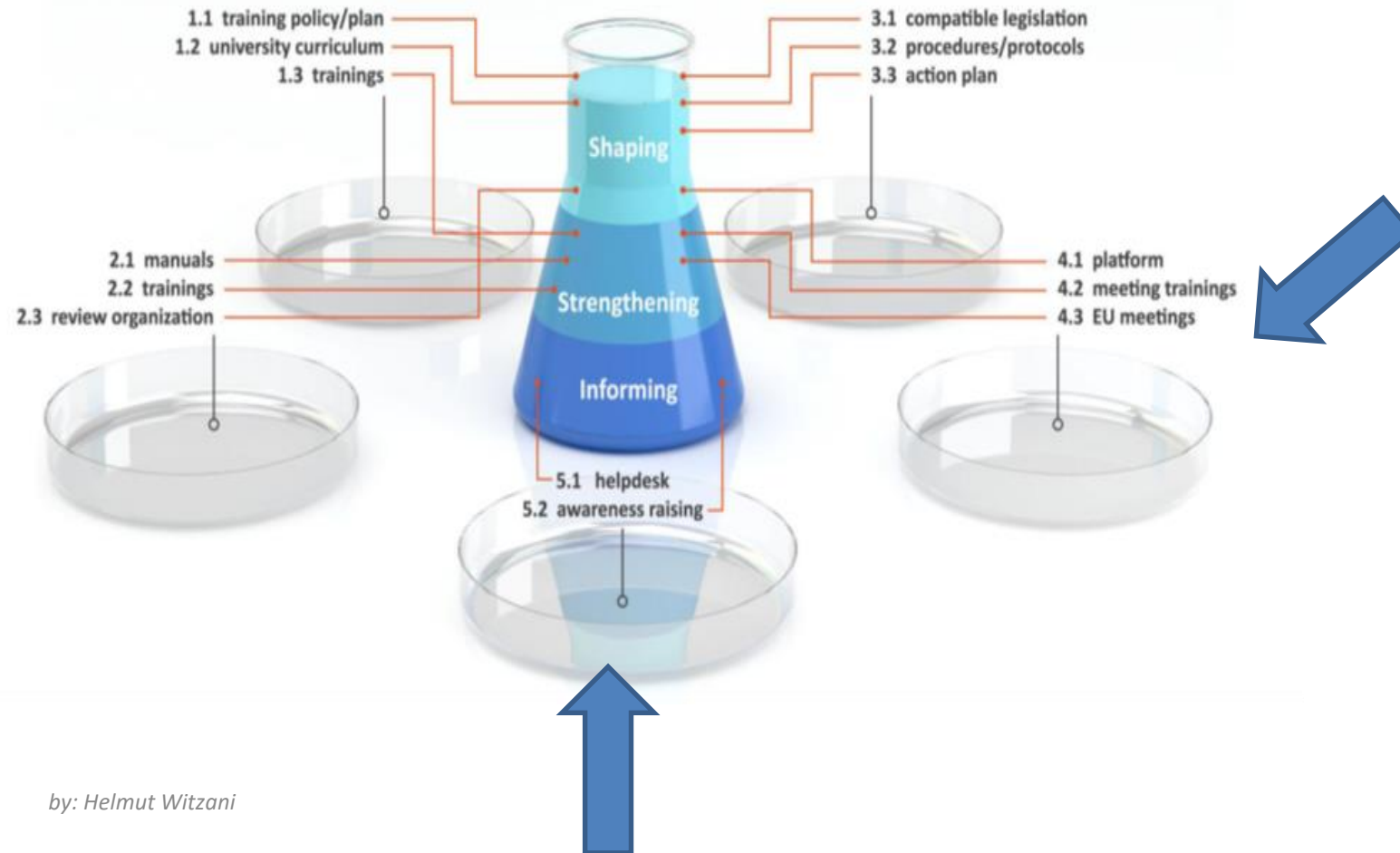

(Ref: Chemicals Registry, 2016).

Naši ciljevi

Assistance in the Implementation of a Chemicals Management System in Serbia

by: Helmut Witzani

Projekat IPA SR13 IB EN 03 “Dalji razvoj upravljanja hemikalijama i biocidnim proizvodima“

- Učešće naučnog sektora
- Ministarstvo zaštite životne sredine (odnosno Odeljenje za hemikalije) ostaće nadležni organ za Uredbe REACH, CLP, PIC, BPR, POPs i Mercury.
- U svom radu, nadležni organ imaće podršku akademske zajednice, odnosno izvršne poslove kao što su procena supstance, procena različitih delova dosijea za biocidni proizvod kao što je slučaj u nekim državama članicama EU.
- Institucije koje raspolažu stručnim osoblje,a koje se smatraju potencijalnim partnerima su:
 - Nacionalni centar za kontrolu trovanja,
 - Centar za toksikološku procenu rizika osnovan na Farmaceutskom fakultetu,
 - Univerzitet u Beogradu,
 - Univerzitet u Novom Sadu,
 - Institut za biocide
- Predstavnici navedenih institucija učestvovali su u obukama za regulatornu procenu rizika koje su organizovane u okviru IPA projekta i biće dalje podržani u smislu dodatnih obuka, međutim pre toga potrebno je precizno definisati uslove saradnje kako bi se izbegao sukob interesa.
- Akademijski sektor mora da utvrdi specifične oblasti iz svog delokruga koje je potrebno ojačati kako bi mogli da pruže podršku MZŽS primarno zbog odredb iZakona o biocidnim proizvodima/ BPR

Planirane aktivnosti

- **Izmene i dopune Aquis-a u oblasti hemikalija će se kontinuirano sprovoditi;**
- **dalje unapređenje administrativnih kapaciteta uz visok nivo stručnog znanja;**
- **Uspostavljanje nacionalnog klastera relevantne ekspertize kao spoljne podrške (npr. za evaluaciju supstanci, za pripremu/podnošenje dosijea za identifikaciju SVHC i predloge za ograničenja; procenu fizičko-hemijskih, toksikoloških i eko toksikoloških svojstava pri proceni Dosija o biocidnim proizvodima...)**
- **Aktivnosti podizanja svesti u vezi sa bezbednim upravljanjem rizikom i upotrebom hemikalija sa zainteresovanim stranama;**
- **Aktivnosti koje se odnose na podršku razvoju NVO sektora u oblasti upravljanja hemikalijama;**

Memorandum o razumevanju sa akademskom zajednicom

- Univerziteti i naučni instituti u saradnji sa nadležnim organom su postavile za cilj da, poštujući svoje nadležnosti, unapređuju i jačaju saradnju kroz zajedničko delovanje kojim će se obezbediti bezbedno upravljanje hemikalijama i biocidnim proizvodima, te osigurati punu implementaciju preuzetih pravnih tekovina u ovoj oblasti.
- Saradnja će se zasnivati na sledećim principima:
 - PARTNERSTVO
 - TRANSPARENTNOST
 - ODGOVORNOST

Planirane oblasti saradnje

- stručna procenu podataka iz rezimea dosjea biocidnih proizvoda za dozvole izdate u državi članici EU i priprema stručnog mišljenja (međusobno priznavanje);
- procenu tehničkog dosjea biocida prilikom izdavanja dozvole radi procene rizika i utvrđivanja njegovog uticaja na zdravlje ljudi, životinja i životnu sredinu, mogućih uticaja na ciljne organizme, njegove efikasnosti i rizika prilikom upotrebe;
- procenu aktivnih supstanci u biocidnom proizvodu;
- evaluaciju supstanci u skladu sa REACH Regulativom,
- izradu i dostavljanje dosjea za identifikaciju supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost,
- edukaciju i informisanje ciljnih grupa i profesionalnih korisnika o zaštiti životne sredine, njihovom uticaju po zdravlje, kao i o opasnostima i rizicima od hemikalija iz posebnih kategorija opasnosti (mutagenih, kancerogenih, samozapaljivih i eksplozivnih supstanci) i biocidnih proizvoda.
- Saradnja će se unapređivati i kroz:
 - rad u stručnim komisijama za procenu biocidnih proizvoda na osnovu tehničkog dosjea;
 - osmišljavanje, planiranje i sprovođenje projekata od zajedničkog interesa;
 - zajedničko apliciranje za finansiranje projekata kod domaćih i međunarodnih partnera i donatora;
 - organizaciju foruma, okruglih stolova, konferencija;
 - izradu mišljenja, studija i analiza, u cilju daljeg unapređenja znanja u oblasti bezbednog upravljanja hemikalijama i biocidnim proizvodima;
 - Izrada edukativnih programa iz regulatorne hemije na fakultetima...

Hvala na pažnji !

[Sonja Roglic, načelnik Odeljenja za hemikalije](#)

sonja.roglic@eko.gov.rs

**Ministry of Environmental Protection,
Omladinskih brigada 1
11 000 Belgrade**